

האור, הצל ומה שביניהם

"To know why lights is so important, It is essential to know the dark"

זהו המניפסט המקצועי של איילון נתן גביש, מעצב תאורה אדריכלית וגופי תאורה שהתמחה בעיצוב תאורה, ובכתבה הבאה מעניק הצצה למספר פרויקטים מעניינים בצרפת, איטליה וספרד בהם נטל חלק, החל מאופנה וכלה בתעופה

"התאורה היא כחומר ביד היוצר, חומר שמרטט, מחזק, מבדיל, מעצים ומשלה, ובלעדי האפקט הנלווה אליו - הצל, אין השלמה" אומר **איילון נתן גביש**, מעצב תאורה אדריכלית, בוגר החוג לאדריכלות ועיצוב פנים ומוצר במכללה למנהל ודומוס אקדמי במילאנו. גביש, שחזר לפני מספר חודשים מלימודי התמחות בתאורה אדריכלית באיטליה וצרפת, מגדיר את ההתייחסות לתאורה במדינות אלה כפוטוסינטזה של הארכיטקטורה בלילה "חמצן לפריחת אדריכלות הלילה". ככלי מרסן למציאות הלילה בה השפה האדריכלית מתפשטת ומשתנה בעזרת תאורה. בכתבה הבאה מעניק גביש הצצה למספר פרויקטים של תכנון תאורה בהם נטל חלק, החל מרשת חנויות המותג ארמני ועד הארת מטוס הקונקורד בשדה התעופה שרל דה-גול בצרפת.

Artemide

פרויקט הגמר של גביש נעשה עם חברת התאורה הנודעת, במסגרתו פיתח קונספט חדש המשלב את האלמנטים השונים בסביבת העבודה של המחשב - גוף תאורה שולחני, מקלדת מחשב, עכבר ורמקולים. אלה מסונכרנים ומשולבים במצע סיליקון המחובר ביו.אס.בי למחשב. מצע הסיליקון נשלט על-ידי תוכנה השולטת בעוצמת האור העובר בחתך שלו, בעוצמת הרמקולים ואף בעכבר, ובכך מאפשר למשתמש לעבוד בחדר חשוך כאשר רק סביבת העבודה שלו מוארת.

פרויקט בשיתוף חברת Slightly Domestic-3M

אשר הוצג בסלונה דל מובילה במילאנו 2002, תערוכת העיצוב הבינלאומית חומרים שנלקחו מעולם הבנייה, התעופה וסביבת העבודה המשרדית יצרו מערך של גופים עצמיים הניתנים לשינוי מיקום בסביבת חללים קטנים: גוף תאורה שולחני אשר הופך לגוף תאורה תלוי, צמוד קיר או תקרה, וכן לשינוי פונקציות הריהוט בחלל: שולחן הופך למדף הופך לכסא...

Viabizzuno

החברה, בבעלותו של מעצב התאורה מאריו נאנני, היא חברה המתמחה בייצור גופי תאורה באוריינטציה אדריכלית, קרי: השגת התאמה מקסימלית לאופיו ולצרכיו של פרויקט תוך שימת דגש על תאורה נסתרת ודגש על צל. "עיצוב תאורה אדריכלית, מתחיל עוד בשלבים הראשוניים של הפרויקט, בזמן גיבוש הקונספט התכנוני וכחלק אינטגרלי שלו" מסביר גביש. במסגרת עבודתו בחברה הוא נמנה על צוות מעצבי התאורה של רשת החנויות של ג'ורג'יו ארמני בלונדון וברצלונה וברשת סרג'יו רוסי וטרסרדי, ואחד הפרויקטים המעניינים בהם נטל חלק היה עיצוב התאורה בחנות של ארמני בלונדון. הפרוגרמה כללה שילוב של מספר נישות בחלל, כאשר המעבר לידם נדרש להיות בגובה העיניים.

"את רעיון הנישה לקחתי לעולם התיאטרון, לקונספט שייקספירי בו הלקוח הוא הקהל והנישה היא הבמה כאשר המטרה הייתה להעניק שואו ללקוח: שינוי של מראה הנישה בכל זמן נתון ע"י יצירת אפקטים חדשים ומשתנים". לאחר ירידה לעומק פרטי הפרוגרמה, בחירת הקונספט, ותהליך בניית המודלים (ממודלים מוקטנים בקרטון ועד למודל מציאות), המודל האחרון - מציאות, אחד לאחד, נבנה בסטודיו כפרוטוטיפ אשר "מתלבש" על נישה נתונה באתר, ובנוי מרצועות נחושת מחווטות במתח נמוך כאשר כל מערך גופי התאורה מתחבר לסולמות נחושת (על בסיס רעיון הצוגים בתאורת הבמה). מתוך כך, אגב, נקרא הפרויקט "נישה ארמני" - נישה הניתנת לניוד בהתאמה אישית לחללים שונים של חנויות הרשת.

המבנה של ארמני "קאזה ארמני" - כלבו גדול הכולל חנויות בגדים, ריהוט, מסעדה, קפה ועוד, שוכן ברח' מנזיני במילאנו, ואחד מהחללים שאינם פתוחים לקהל במבנה זה משמש לבניית המודלים לחנויות של ארמני ברחבי העולם.

"הגענו בשעות הבקר המוקדמות של יום חורפי כדי למקם את גופי התאורה במודל הנישה ובמודל חלקי של החנות בלונדון, שם מיקמנו גופי תאורה חבויים בתקרה ובקירות. לאחר שקירות שיש הטרורטין הועמדו ופתח הנישה מוקם, "הלבשנו" את הנישה שהוכנה בסטודיו מבעוד מועד.

מה שנשאר הוא לחוות את הקונסטרוקציה, למקם את גופי התאורה ולהתחבר למערכת המחשב שתפקד על ההדלקות, העוצמות והצבעים של האור.

עבדנו 28 שעות על מיקום גופי התאורה, כיוונום והכנתם לפרזנטציה בפני אדריכל רשתות ארמני Claudio Silvestrin כאשר הארת הנישה נעשתה בכל מיני אופנים: תאורה ממוקדת, תאורה מפוזרת חמה/קרה, תאורה דרמטית אפלולית, תאורה אחורית, תאורה צידית חמה, תאורה צבעונית ממוקדת, ותאורה עם פילטרים. כל הניסיונות באו להמחיש את כוחה של התאורה בנישה אחת ואת האפשרות ליצור בה מספר תרחישים שונים זה מזה, כך שהלקוחות "קבועים" הפוקדים את חנויות הרשת מדי מספר שבועות, נחשפים למעשה, לחנות "חדשה" כל פעם - אותה הגברת בשינוי אדרת.

מעצב התאורה לואי קלייר, צרפת Light-Cibles

בשארל דה גול יוצב המטוס על שלוש פלטפורמות בגבהים שונים כך שידמה נסיקה. קונספט התאורה כלל הארת הדרכים המובילות אל המטוס ממגרש החניה הצמוד בתאורה חלשה יחסית לעומת הארת המטוס בעוצמות חזקות יותר כדי ליצור מעבר טונאלי וקונטרסטי לחיזוק נוכחותו של המטוס. המטוס עצמו מואר על ידי גופי תאורה צמודי קרקע בעוצמות שונות, כאשר על גוף המטוס, באזור התחתון של מוטת הכנפיים, ישנם בערך 300 לוקס של אור לבן קר ואזור הזנב ומנועי המטוס מוארים בעוצמות גבוהות יותר ובצבעי כחול ואדום כדי להמחיש את עבודת המנועים והסילונים. התחושה שהתאורה באה להדגיש היא שהמטוס בתנועה, העוזב נקודה מסוימת בשמיים. פנים המטוס מואר בעוצמות שונות ובצבעים חמים יותר כדי לשוות "חיים" ופעילות בתוכו פנימה. אחת הבעיות הגדולות בהארה מסוג זה היא הכיוונים. כדי לא ליצור מצב של סנוור מטוסים הנכנסים או יוצאים מאזור שדה התעופה היה צורך לעשות שימוש בעדשות המפזרות את האור ובכיסויים מיוחדים למניעת סנוור למרחקים בזוויות מסוימות.

משרד תכנון שעל עיצובי התאורה בביצעו נמנים פרויקטים כמו: חזית הנוטרדם בפריז, שדות התעופה אורלי ושארל דה גול וכן מונומנטים רבים ברחבי צרפת, אירופה, סינגפור וסין. במשרדו של לואי קלייר התמחה גביש בהארה אורבאנית, פארקים, שדות תעופה והארת מונומנטים. אחד הפרויקטים עליהם עבד, ואשר בימים אלה נבנות תשתיות לביצועו, הינו הארת מונומנט בשדה התעופה שארל דה גול - הארת מטוס הקונקורד. להק מטוסי הקונקורד קורקע לפני מספר שנים, והמגמה העכשווית בצרפת היא להציב את המטוס כמונומנט בכל שדה תעופה ברחבי המדינה.

איילון נתן גביש עוסק כעיצוב וכתכנון תאורה וגופי תאורה בפרויקטים פרטיים וצבורים ומלמד את התחום במכללה למנהל. בגישתו הוא שואף להביא להתמקצעות תחום התאורה האדריכלית בארץ, ובכלל זה יישום קונטקסטלים שונים של עיצוב תאורה (תיאטרון, קולנוע וכמוכן תופעות טבע) בתאורה אדריכלית, והעלאת המודעות לנושא בקרב קהל המתכננים וצרכני תרבות העיצוב.

